

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
The Development of Learning Activities using Constructivism to Promote Creative
A Good Citizenship to The Way of Democracy in Social Studies Subject
of Mathayomsuksa 3 Students

พริดา ศิริวัฒน์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Pirada Siriwat

Major of Curriculum and Instruction Pibulsongkram Rajabhat University

Corresponding E-mail : pongpopdirector@gmail.com

วันที่รับบทความ: 28 พฤษภาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 1 มิถุนายน 2566; วันตอบรับบทความ: 5 มิถุนายน 2566

Received: May 28, 2023; Revised: June 1, 2023; Accepted: June 5, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มจาก 4 ห้องเรียน ทดลองใช้กิจกรรมเป็นเวลา 7 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติ t-test (One Sample) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม ประกอบด้วย ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล และมีผลการประเมินคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้, ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม, ความคิดสร้างสรรค์

Abstract

The purpose of this research is to 1) Create and check the quality of learning activities using constructivism to promote creativity, a good citizenship to the way of democracy in social studies subject 6 of mathayomsuksa 3 students. 2) Study the results of learning activities using constructivism to promote creativity, a good citizenship to the way of democracy in social studies subject 6 of mathayomsuksa 3 students with 70 percent. The research method was divided into 2 steps, steps: 1 create and check the quality of learning activities using constructivism to promote creativity, steps: 2 Study the results of learning activities using constructivism to compare creativity of mathayomsuksa 3 students after learning activities using constructivism with 70 percent. The sample consisted of 24 mathayomsuksa 3 students from 4 classrooms, Implement activities for 7 weeks, the data were analyzed using t-test (one sample), mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.)

The research results showed that:

1. learning activities using constructivism to promote creativity according background, principle, objective, content, structure, measurement and evaluation. The overall quality assessment results of learning activities were appropriate at the highest level.

2. Students' creativity after learning was higher than the criteria of 70 percent with statistical significance at the .05 level and students were satisfied with learning activities using creative theory at the highest level.

Keywords: Learning activities, Constructivism, Creativity

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเข้าใจ นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ และช่วยสร้างสรรค์สังคม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนสังคมจึงเชื่อมโยงและบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่ถูกต้อง อยู่อย่างมีความสุข โดยเรียนผ่านสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องหรือวิเคราะห์จากสถานการณ์ที่เป็นจริงในสังคม เพื่อให้เด็กฝึกคิดวิเคราะห์ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักตัวเอง สามารถจัดการชีวิตของ

ตัวเอง และมีวิถีชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มณีรัตน์ ศุภานุสนธิ์, 2551) ทั้งนี้จากการศึกษาการประเมินมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พิษณุโลก ซึ่งการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ.2549 – 2553) พบว่า ในตัวบ่งชี้ที่ 4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดีและมีจินตนาการ ผลการประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 58.7 และการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 3 (พ.ศ.2554 – 2558) พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด อยู่ในระดับพอใช้ ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 65.8 แม้ผลการประเมินจะสูงขึ้นกว่าเดิมแต่ยังเป็นมาตรฐานที่โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พิษณุโลก ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนา เพื่อเป็นไปตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561) ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ในที่สุด (โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย พิษณุโลก, 2561)

จากการจัดการเรียนรู้เรื่องที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมที่ผ่านมา ยังไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื่องจากการสอนของครูเน้นแต่เนื้อหาเท่านั้น มิได้เน้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ คือมีความคิดที่ติดกรอบ ไม่สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาดังกล่าว โดยการนิเทศภายในของสถานศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ของครูยังใช้วิธีการสอนแบบยัดครูเป็นศูนย์กลาง โดยใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย มุ่งเน้นสอนเนื้อหาส่งเสริมการท่องจำมากกว่ามุ่งให้นักเรียนสืบเสาะ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนคิดไม่เป็น ขาดความเข้าใจในการเรียนรู้โดยใช้ทักษะกระบวนการและไม่ได้ลงมือปฏิบัติจริง สำหรับแนวทางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม มุ่งเน้นการสร้างความรู้มากกว่าการรับรู้ โดยนักเรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านภารกิจที่เน้นสภาพความเป็นจริง นักเรียนสร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีมาก่อน โดยมีครูคอยสนับสนุนความรู้นั้น เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hooper (2008) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ผู้สอนต้องมีบทบาทเป็นผู้เรียนรู้ในช่วงหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเป็นกันเองกับผู้เรียนรวมทั้งผู้สอนต้องจัดหาเครื่องมือสื่อเทคโนโลยีที่จะใช้ในการเรียนรู้ให้พร้อมจนเกิดความเข้าใจว่าจะจัดสถานการณ์อย่างไร และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม ผู้วิจัยนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม โดยได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล และผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้จากนักวิชาการศึกษาต่าง ๆ และสังเคราะห์เป็น 5 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ขั้นตอนต้นความสนใจ 2) ขั้นตอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) ขั้นตอนสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ 4) ขั้นตอนประยุกต์แนวคิด และ 5) ขั้นตอนวัดและประเมินผล

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงขึ้น และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยสอดแทรกทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม ดังนี้
 - 2.1 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชาสังคมศึกษา 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 70
 - 2.2 ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดสร้างสรรค์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชาสังคมศึกษา 6 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 วัตถุประสงค์

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ท่าน

2) เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม

3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เพื่อหาคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยการสุ่มแบบกลุ่มจาก 4 ห้องเรียน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1) การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาหลักการและแนวทางการสร้างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน จากนั้นกำหนดองค์ประกอบของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรม การวัดและประเมินผล และกำหนดขั้นตอนในการจัดการกิจกรรม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์แนวคิด ขั้นที่ 5 ขั้นวัดและประเมินผล แล้วนำมาออกแบบโครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหา จำนวน 7 แผน จำนวน 14 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในส่วนที่ยังบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไข นำกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมที่ปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ทั้งนี้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.50)

2) คู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาแนวทางการเขียนคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนั้นกำหนดองค์ประกอบของคู่มือ ซึ่งประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ แนวทางการใช้คู่มือ บทบาทผู้สอนและผู้เรียน โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือวัดและประเมินผล แล้วนำโครงสร้างการจัดการเรียนรู้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาจำนวน 7 แผน 14 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในส่วนที่ยังบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไข นำคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยมที่ปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ทั้งนี้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.47)

3) แบบประเมินความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 14 ข้อ นำแบบประเมินที่ปรับปรุง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความ สอดคล้องกับนิยามศัพท์ ทั้งนี้ผลการประเมินสอดคล้องทุกข้อ

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และคู่มือการจัดกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม และคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้แบบประเมินแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2) นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และคู่มือการจัดกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำและจัดพิมพ์เพื่อนำไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชญโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมและคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎี สร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) วิเคราะห์หาคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก การสังเกตการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 วัดอุปสรรค

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 4 ห้องเรียน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลกที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่มจาก 4 ห้องเรียน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และคู่มือการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 9 ข้อ ซึ่งวัดลักษณะความคิดสร้างสรรค์ 3 แบบ ที่ประยุกต์ใช้แบบวัดของ Torrance มีองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน 1) ความคิดคล่องแคล่ว 2) ความคิดยืดหยุ่น และ 3) ความคิดริเริ่ม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยภาษาของ Torrance และหลักเกณฑ์การให้คะแนนจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ จากนั้นออกแบบและกำหนดโครงสร้างของแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทั้ง 9 ข้อ และกิจกรรมย่อยตามแบบวัดความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยภาษาของ Torrance นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข นำแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ที่ผ่านการแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านและนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดความคิดสร้างสรรค์อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 จากนั้นนำแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 24 คน นำผลการทดลองมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 สำหรับแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาแนวทางเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ เพื่อนำมาสร้างแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม กำหนดโครงสร้างเครื่องมือแบบประเมินมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท 5 ระดับ ร่างคำถามตามกรอบของการประเมินให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์

นิยม ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1) ตัวป้อน (Input) ได้แก่ สื่อการเรียน บรรยากาศการเรียนรู้ (2) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Process) ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (3) ด้านผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แล้วนำแบบวัดความพึงพอใจสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความครอบคลุมของคำถาม แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ให้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดวัดความพึงพอใจ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทดลองจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 14 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นก่อนทดลองเรียน ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม (2) คู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม สื่อและแหล่งเรียนรู้ สถานที่ และชี้แจงวิธีการเรียนกับผู้เรียน

2) ขั้นทดลองใช้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างไว้ จำนวน 7 แผน 14 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สารสำคัญ สารการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้

3) ขั้นหลังการทดลองใช้ ผู้วิจัยทำการประเมินกลุ่มทดลองโดยใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม

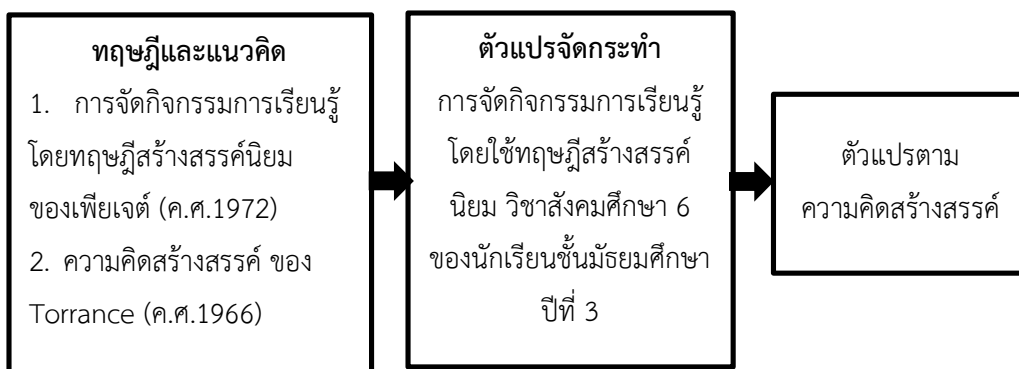
2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าที (t-test One Sample)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 ผลการสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์แนวคิด และขั้นที่ 5 ขั้นวัดและประเมินผล

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

1) ผลการตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม				
1.	ความเป็นมา	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	หลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด
3.	จุดมุ่งหมาย	4.67	0.58	มากที่สุด
4.	เนื้อหา	3.67	0.58	มาก
5.	โครงสร้างการจัดการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
6.	การจัดกิจกรรม	4.67	0.58	มากที่สุด
7.	การวัดและประเมินผล	4.00	0.00	มาก
	รวม	4.52	0.50	มากที่สุด
คู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม				
8.	จุดมุ่งหมาย	4.67	0.58	มากที่สุด
9.	องค์ประกอบ	3.67	0.58	มาก
10.	แนวทางการใช้คู่มือ	4.67	0.58	มากที่สุด
11.	บทบาทผู้สอนและผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
12.	โครงสร้างการจัดกิจกรรม	4.00	0.00	มาก
13.	แผนการจัดการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
14.	เครื่องมือวัดและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม	4.48	0.47	มาก
	รวมทั้งหมด	4.50	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม มีความ

เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสังเกตการทดลองใช้ พบว่า ผลการทดลองใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยสรุปมีการปรับปรุงเกี่ยวกับ 1) ด้านหลักการ นักเรียนยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่ด้วยกันได้ และนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เท่ากัน 2) ด้านจุดมุ่งหมาย นักเรียนยังเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์น้อยในบางกิจกรรมซึ่งยังไม่บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้นครูจึงปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และปรับการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านโครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำกิจกรรมไม่ครบเนื่องจากเวลาในการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอ จึงเพิ่มเวลาในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มความสามารถ และ 4) ด้านการจัดกิจกรรม จากการจัดกิจกรรมขั้นกระตุ้นความสนใจยังไม่น่าสนใจเท่าที่ควร และยังไม่เหมาะสมกับวัย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชาสังคมศึกษา 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชาสังคมศึกษา 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 70

คะแนนเกณฑ์						
การทดสอบ	ร้อยละ 70	$\bar{X}$	S.D	df	t	p
(81 คะแนน)						
หลังเรียน	56.7	62.54	3.67	23.00	7.80*	0.00

* $P > .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดสร้างสรรค์หลังการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย หลังเรียน ($\bar{X} = 62.54$) คิดเป็นร้อยละ 77.21 ของคะแนนเต็ม 81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชา สังคมศึกษา 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านตัวป้อน (Input)				
1	สื่อกระตุ้นให้คิดสร้างสรรค์	4.75	0.44	มากที่สุด
2.	บรรยากาศการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	4.88	0.34	มากที่สุด
	รวม	4.81	0.09	มากที่สุด
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Process)				
3.	กิจกรรมการเรียนรู้ได้รวมคิดกับเพื่อน	4.88	0.34	มากที่สุด
4.	การมีปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนกับเพื่อน	4.92	0.28	มากที่สุด
5.	การทำงานร่วมกับเพื่อนส่งเสริมให้เกิดการคิดสร้างสรรค์	4.92	0.28	มากที่สุด
6.	การได้คิดอย่างอิสระด้วยตนเอง	4.88	0.34	มากที่สุด
	รวม	4.90	0.02	มากที่สุด
ด้านผลผลิต (Output)				
7.	การคิดคล่อง	4.46	0.59	มาก
8.	การคิดยืดหยุ่น	4.17	0.82	มาก
9.	การคิดริเริ่ม	4.04	0.91	มาก
	รวม	4.22	0.21	มาก
ผลความพึงพอใจโดยรวม		4.64	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) วิชาสังคมศึกษา 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.90) รองลงมา ได้แก่ ด้านตัวป้อน ($\bar{X}$ = 4.81) และด้านผลผลิต ($\bar{X}$ = 4.22) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิชาสังคมศึกษา 6 เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล สำหรับการจัดกิจกรรม ทั้งหมด 7 แผน จำนวน 14 ชั่วโมง รายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และคู่มือการใช้กิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) ทั้งนี้จะเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างการจัดการกิจกรรมและคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม ซึ่งผ่านกระบวนการและขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยได้มีการศึกษาปัญหาของผู้เรียน ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และสาระสำคัญของหลักสูตรโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค พุทธศักราช 2554 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561) ศึกษาหลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างการจัดการเรียนรู้และคู่มือการจัดการเรียนรู้ และได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขคุณภาพจนครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งเป็นไปตามหลักการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของกรมวิชาการ (2545) ที่เสนอแนะว่า ขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนที่สำคัญคือ 1) ทำความเข้าใจกับหลักสูตร ทั้งหลักการ จุดหมาย สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา 2) เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับเนื้อหาวิชานั้น ๆ ในลักษณะจุดประสงค์ปลายทาง ที่ควรเกิดขึ้นกับนักเรียน 3) เขียนโครงสร้างของวิชาที่จะสอน 4) สร้างกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพ์ชนก แพงไตร (2558) ที่ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดทอแรนซ์ เรื่อง อาหารและการดำรงชีวิต เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แล้วพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.47) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกันยารัตน์ นิลภา (2565) ที่ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมือง มีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของกิจกรรม วัตถุประสงค์ ของกิจกรรม เนื้อหาของกิจกรรม กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และคู่มือการใช้กิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 น่าจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยมเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ นักเรียนได้ตอบคำถาม เล่นเกม ดูลิขิต บัตรคำ ทบทวนความรู้เดิม และสถานการณ์ตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความสนใจ ความสงสัย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนเนื้อหาใหม่ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักเรียนได้มีการค้นคว้า สรุปลุุ่มย่อย คัดคะเนเหตุการณ์ ตอบคำถาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิดเห็นกันอย่างหลากหลาย พร้อมทั้งนำเสนอประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดใหม่ 3) ขั้นสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ นักเรียนได้ร่วมกันสรุปแนวคิดหลักการ กระบวนการ อภิปราย พร้อมทั้งนำเสนอประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนจะได้ความคิดรวบยอดและหลักการที่ถูกต้อง 4) ขั้นประยุกต์แนวคิด นักเรียนแสดงละครสั้น นำเสนอผลงาน สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม สะท้อนคิด เปรียบเทียบความคิดรวบยอดก่อน-หลังจัดกิจกรรม 5) ขั้นวัดและประเมินผล ประเมินผลจากการแสดงละคร ชิ้นงาน และแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Torrance (1973) ที่เสนอแนะว่าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ผู้สอนควรหาเทคนิควิธีการส่งเสริมบรรยากาศในการถามคำถามและการค้นหาคำตอบ ให้น่าสนใจขึ้น ซึ่งเป็นความสามารถในการคิดนอกกรอบ ที่เป็นส่วนหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์ในตัวเด็กทุกคน และสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับ Driscoll (2000) ได้เสนอแนวคิดสำหรับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ คือการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ความรู้เดิมเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และคุณภาพของการเรียนรู้มีความสำคัญกับบริบทที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปในทำนองเดียวกับผลงานวิจัยของหัตถยา เคราะห์ดี (2558) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกระบวนการสอน Syntectics รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วพบว่า ผลการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนด้วยกระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) โดยใช้รูปแบบการสอน Syntectics นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.00 และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 73.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และธัญญาพร ก่องจันทร์ (2553) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์เฉลี่ยร้อยละ 84.72 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 88.89 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ Piazza (1995) ทำการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการสอนตามแนว

ทฤษฎีคินสตรัคติวิสต์ พบว่า การสอนตามทฤษฎีคินสตรัคติวิสต์ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การสร้างสรรค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ดีขึ้น ช่วยให้ครูผู้สอนได้พัฒนาการสอนของตนเอง

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา 6 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) ทั้งนี้เนื่องจาก 1) บรรยากาศในการเรียนเป็นกันเอง โดยครูให้คำแนะนำช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม และจัดบรรยากาศเอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างสนุกสนาน 2) ครูมีเทคนิคการสอนที่กระตุ้นความสนใจผู้เรียน เช่น ใช้เกม คลิป การตั้งคำถาม คาดคะเนเหตุการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิดเห็นกันอย่างหลากหลาย นำประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการเรียนรู้ 3) ครูคอยสนับสนุนและกระตุ้นให้นักเรียนคิดและแสวงหาคำตอบ อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ แนะนำตามเวลาอันสมควร ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างความพึงพอใจของ Thorndike (1966) ที่เสนอแนะว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นด้วยการเชื่อมโยงหรือพันธะระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เมื่อสถานการณ์หรือสิ่งที่เป็นปัญหาเกิดขึ้น ร่างกายความพยายามที่จะแก้ปัญหานั้น โดยแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาหลาย ๆ รูปแบบ ซึ่งร่างกายจะเลือกพฤติกรรมตอบสนองที่พอใจที่สุดไปเชื่อมโยงสิ่งเร้าหรือปัญหานั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นมา และทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ที่เสนอแนะว่ามนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอเมื่อได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งความต้องการด้านอื่นก็จะเกิดขึ้นอีก อาจเกิดความต้องการอีกอย่างหนึ่งถ้าหากได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ ก็จะเกิดแรงจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมให้สังคมยอมรับ และสามารถพัฒนาตนไปสู่ขั้นสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม ผู้เรียนต้องใช้เวลาในการคิด ดังนั้นจึงควรมีเวลาที่เพียงพอให้แก่ผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรม เช่นในขั้นตอนการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และประยุกต์แนวคิด นักเรียนต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมครูควรทิ้งช่วงเวลาให้ผู้เรียนได้ไปทำงานในระยะหนึ่ง

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ดี ครูต้องเป็นกัลยาณมิตรที่ดีกับนักเรียน โดยมีการกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและสร้างสรรค์จากตัวเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากการสังเกตผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงไปด้วยกัน ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลากหลายระดับ

2.2 จากผลการวิจัยพบว่าการคิดริเริ่มอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าคะแนนต่ำที่สุดใน 3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ น่าจะเนื่องมาจากลักษณะเด็กไทยที่ไม่กล้าคิดริเริ่ม อาจกลัวว่าผิด ซึ่งความคิดริเริ่มมีความสัมพันธ์กับความคิดนอกกรอบ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการคิดนอกกรอบโดยใช้แนวคิดนอกกรอบ (Lateral Thinking) ของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดอโบโน (De Bono, 1982) ในการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กันยารัตน์ นิลภา. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(1), 177-196
- ธัญญาพร ก่องจันทร์. (2553). ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกม่วง. *วารสารศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(5)(2010): ฉบับพิเศษ 2553, 182-192.
- พิมพ์ชนก แสงไทร. (2558). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดทอแรนซ์ เรื่อง อาหารและการดำรงชีวิตเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญา (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- มณีนรัตน์ ศุภานุสนธิ์. (2551). การสอนสังคมศึกษา. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2564 จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/117433..>
- โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยพิษณุโลก. (2561). รายงานการประเมินมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยพิษณุโลก. งานประกันคุณภาพโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัยพิษณุโลก
- หัตถยา เคราะห์ดี. (2558). การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกระบวนการสอน Syntectics รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(4), 243-253.
- De Bono, Edward. 1982. *Lateral Thinking : A Text book of Creativity*. Harondswort : Penquin Book.

- Driscoll, Marcy. (2000). **Psychology of Learning for Instruction**. Boston: Allyn& Bacon.
- Hooper, D. , Coughlan, J. , & Mullen, M. (2008). Structural Equation Modeling: Guidelines for Determining Model Fit. **Electronic Journal of Business Research Methods**, 6(1), 53-60.
- Piazza, G. A., Rahm, A. L. K., Krutzsch, M., Sperl, G., Paranka, N. S., Gross, P. H. & Ahnen, D. J. (1995). Antineoplastic drugs sulindac sulfide and sulfone inhibit cell growth by inducing apoptosis. **Cancer research**, 55(14), 3110-3116.
- Thorndike, Edward L. (1966). **Human learning**. Cambridge, Mass. : M.I.T. Press.
- Torrance.(1973). **Is Creativity Teachable ?**. Bloomington : Kappa Educationnal Foundation.
- Torrance, E. P. (1966). **Torrance tests of creative thinking: Norms-technical manual: Verbal tests, forms a and b: Figural tests, forms a and b**. Personal Press, Incorporated